

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/131/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718201454
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8718201454.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatory Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION a.s. so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, proti žalovanému: W. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., R. XXX, o zaplatenie sumy 1.943,34 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 18Csp/28/2018-115 zo dňa 25.02.2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania.

Stranám sporu nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.943,34 eur, zmluvné úroky a úroky z omeškania do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru vo výške 364,80 eur, zákonný úrok z omeškania vo výške 5,05 % zo sumy 1.943,34 eur od 19.06.2015 do zaplatenia a bankové poplatky vo výške 51,51 eur, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 12 %, o výške ktorých rozhodne súd uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa pôvodný žalobca Poštová banka a.s. domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy 1.943,34 eur s príslušenstvom a žiadala náhradu trov konania. Nárok odôvodňovala od Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX, ktorú dňa 14.04.2014 uzavrela so žalovaným a na základe ktorej žalovanému poskytla úver vo výške 2.000 eur. Žalovaný sa zaviazal úver splácať v splátkach, no úver nesplácal riadne, preto Poštová banka a.s. pristúpila k zosplateniu úveru ku dňu 18.06.2015. Následne predmetnú pohľadávku postúpila na terajšieho žalobcu. Žalovaný sa k žalobe nevyjadril.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 497; § 499; § 502 ods. 1; § 506 Obchodného zákonníka; § 52 ods. 2; § 53 ods. 9; § 54 ods. 1; § 517 ods. 1 prvá veta; § 565 Občianskeho zákonníka; § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.; § 9 ods. 1, 2 z. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch; § 92 ods. 8 z. č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení k 14.04.2014 s poukazom na článok 5.4 a článok 6.9 Obchodných podmienok pre úver - Dobrá pôžička zistil, že dňa 14.04.2014 bola medzi pôvodným žalobcom Poštovou bankou a.s., a žalovaným uzatvorená Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej pôvodný žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 2.000 eur. Žalovaný sa zaviazal úver vrátiť v 60 mesačných splátkach po 69 eur pri ročnej úrokovej sadzbe 29,90 % a RPMN 34,36 % s dátumom prvej mesačnej úhrady dňa 10.05.2014 a so splatnosťou každej splátky k 10. dňu v mesiaci a termínom konečnej splatnosti úveru 10.04.2019. Žalovaný riadne splátky neuhrádzal, preto veriteľ, Poštová banka a.s., pristúpil k zosplateniu úveru ku dňu 18.06.2015 listom -

výzvou na úhradu dlžnej sumy, pričom k uvedenému dňu bola vyčíslená dlžná istina v sume 1.943,34 eur, vyčíslené úroky v sume 364,81, poplatky za upomienky v sume 39,51 eur a poistné na sumu 12 eur. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 20.12.2018 uzavretou medzi spoločnosťou Poštová banka a.s. a žalobcom došlo k postúpeniu pohľadávky voči žalovanému. V predmetnom konaní žalobca uplatnil voči žalovanej nárok na zaplatenie istiny vo výške 1.943,34 eur, dlžných úrokov z istiny do 28.02.2018 vo výške 2.199,72 eur, zmluvných úrokov z istiny 1.943,34 eur vo výške 29,90 % p. a. od 01.03.2018 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.943,34 eur od 01.03.2018 do zaplatenia a bankové poplatky 51,51 eur.

4. Prvoinštančný súd skonštatoval, že vykonaným dokazovaním prostriedkami procesného útoku i procesnej obrany dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná v rozsahu uplatnenej istiny, zmluvných úrokov do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, úrokov z omeškania a bankových poplatkov. V prevyšujúcej časti ohľadne uplatnených zmluvných úrokov súd žalobu zamietol ako nedôvodnú.

5. Predmetnú úverovú zmluvu posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú a vyhodnotil aktívnu legitimitáciu žalobcu. Žalobca špecifikoval žalovanú sumu ako istina 1.943,34 eur, úroky z istiny do 28.02.2018 vo výške 2.199,72 eur, zmluvné úroky vo výške 29,90 % ročne zo sumy 1.943,34 od 01.03.2018 do zaplatenia, úroky z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.943,34 eur od 01.03.2018 do zaplatenia, bankové poplatky 51,51 eur. Z takto uplatnených súm priznal istinu vo výške 1.943,34 eur, zmluvné úroky a úroky z omeškania do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru ku dňu zosplatenia, t.j. ku dňu 18.06.2015 v sume 364,81 eur, tiež úrok z omeškania vo výške 5,05 % p. a. zo sumy 1.943,34 eur od 19.06.2015 do zaplatenia.

6. Súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal zmluvné úroky po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Bol toho názoru, že u žalobcu neexistuje nárok na riadne (zmluvne dohodnuté) úroky po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Mal za to, že v danom prípade vyhlásením predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zanikla zmluva o spotrebiteľskom úvere, týmto okamihom sa zastavila zmluvne dohodnutá povinnosť spotrebiteľa platiť dohodnuté úroky a spotrebiteľ je povinný vrátiť veriteľovi popri nesplatení istiny iba tie úroky, ktoré boli splatné k predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Poukázal na ustálený právny názor, že tieto úroky predstavujú odplatu alebo cenu plnenia, avšak povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru počas celej doby, po ktorú poskytnuté finančné prostriedky neboli vrátené veriteľovi, má svoje limity v tom zmysle, že táto zásada platí až do tzv. splatnosti úveru. Po zosplatení úveru nastupujú sankčné úroky z omeškania. V opačnom prípade by došlo ku kumulácii nepriaznivého postihu dlžníka ako spotrebiteľa - teda k dvojnásobnému zaťažaniu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami sporu (poukázal na rozhodnutia súdov v podobných prípadoch: Krajského súdu Prešov sp. zn. 1Co 29/2014 z 19.03.2014 sp. zn. 6Co 190/2014 z 30.06.2015, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/40/2015 zo dňa 28.07.2015, Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo143/1998, Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012). Takýto postup je v súlade aj s § 497 Obchodného zákonníka, podľa ktorého zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. To znamená, že platenie úrokov z úveru je dôvodné len do doby splatnosti úveru. Za obdobie po zosplatení úveru prichádzajú do úvahy úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplateným úrokom a ten má sankčnú povahu. Na tomto závere nič nemenia ani ustanovenia zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu, podľa ktorých sa aj po termíne splatnosti splátky istiny úveru úročia dohodnutým úrokom ako aj úrokom z omeškania. Úrok preto predstavuje cenu peňazí, v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatenia úveru, veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže

pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku robí absolútne neplatnou. Vzhľadom na to súd žalobu ako neopodstatnenú zamietol v časti, v ktorej sa žalobca domáhal zaplata úrokov po zosplatnení úveru, t.j. vyčíslených kapitalizovaných úrokov po zosplatnení úveru až do dňa 28.02.2018 a ďalej úrokov 29,90 % ročne zo sumy 1.943,34 eur od 01.03.2018 do zaplata.

7. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP a čiastočne úspešnému žalobcovi v časti uplatnenej istiny, zmluvných úrokov do zosplatnenia úveru a úrokov z omeškania (keď úspech mal v rozsahu 56 % a neúspech v rozsahu 44 %), priznal nárok na náhradu trov konania podľa pomeru jeho úspechu vo veci, a to v rozsahu 12 % s tým, že o ich výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

8. Proti uvedenému rozsudku, a to proti výroku II., ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti o zaplata dohodnutých úrokov z úveru aj po zosplatnení úveru, t.j. od 19.06.2015 do zaplata, v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca.

9. Odvolanie odôvodnil podľa § 365 ods. 1 písm. a), f), a h) CSP. Namietal, že rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, lebo nie je zrejmé, z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Poukázal na znenie § 16 ods. 1 z.č. 129/2010 Z.z. z ktorého a contrario vyvodil, že pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru pre porušenie platobnej disciplíny dlžníka, má veriteľ zachované právo na vrátenie peňažných prostriedkov spolu s dohodnutým úrokom až do okamihu splatnosti úveru. K otázke rôznorodosti rozhodovacej praxe súdov v otázke priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru citoval spisové značky rozhodnutí ÚS SR so záverom, že to nie je v súlade s princípom právneho štátu. Podľa odvolateľa dohodnuté zmluvné úroky sú akcesorickej povahy, ktorých plnenia je spojené s istinou úveru a ide o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru. V ďalšom citoval aj § 503 ods. 3 Obchod. Zákonníka. Podľa odvolateľa zosplatnenie úveru je iba zmena termínu splatnosti, teda dlžník je povinný platiť zmluvné úroky v prípade ak platí úver v splátkach, preto odporuje logickému výkladu, aby bol oslobodený v prípade zmeny termínu splatnosti. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatnenie úveru. Táto povinnosť zásadne trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru. Aj podľa bodu 6.4 Obchodných podmienok má nárok na dohodnuté úroky aj po predčasnej splatnosti úveru. S uvedeným žalovaný súhlasil. K výkladu právnych úkonov poukázal na závery rozhodnutia NS ČR sp. zn. 32Cdo/3830/2014. Vzhľadom na fakt, že nedošlo k vráteniu celej istiny, nedošlo ani k zániku dohodnutého záväzku aj naďalej uhrádzať zmluvne dohodnuté úroky. Ide o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru. Bolo by absurdným poskytnúť nepoctivému dlžníkovi ochranu v prípade jeho špekulatívneho konania pri predčasnom zosplatnení úveru pre jeho neplatenie hneď po čerpaní úveru, kedy by bol povinný platiť iba výhodnejšie úroky z omeškania. Dal do pozornosti § 517 ods. 2 OZ. Dojednané úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, naproti tomu, úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatať veriteľovi dojednané úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Najvýraznejšie tieto odlišnosti demonštruje skutočnosť, že aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať úroky dojednané v zmluve, na druhej strane, úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj v prípade bezodplatnej pôžičky. Obidva úroky môže teda veriteľ žiadať popri sebe, a to bez ohľadu na skutočnosť, či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Zároveň žalobca uvádza, že zosplatnením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene

obsahu záväzku. S poukazom na závery rozhodnutí Ústavného súdu sp. zn. IV. 476/2012 a NS sp. zn. 4 Obo/143/1998 uviedol, že nie je na pôde okresných súdov ustálená súdna prax. V ďalšom žalobca na podporu svojho názoru citoval časť rozhodnutí KS Banská Bystrica a Prešov, ako aj stanovisko JUDr. Ľalika. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti zrušila a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

10. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a na sl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 29.05.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

12. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov a rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

13. Keďže odvolanie bolo podané iba čo do zamietavého výroku o nepriznaní dohodnutých úrokov po zosplatnení úveru dňom 18.06.2015 a proti súvisiacemu výroku o trovách konania, rozsudok v prevyšujúcej časti sa stal právoplatným v zmysle ust. § 367 ods. 2 CSP.

14. V odvolacom konaní odvolací súd posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov i to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/78/05).

15. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia čo do zamietnutia žaloby v časti o priznanie dohodnutých úrokov z úveru vo výške 29,90 % ročne aj po zosplatnení úveru právnym predchodcom žalobcu po dni 18.06.2015, teda od 19.06.2015, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na doplnenie a k odvolacím dôvodom v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP uvádza nasledovné.

16. Žalobca v odvolaní namietal aj nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu, pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne správne závery (viď uznesenie NS SR z 27.07.2011, sp. zn. 7Cdo/7/2010).

17. K uvedenému odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci správne posúdil úverovú zmluvu uzavretú medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným dňa 14.04.2014, ktorú vyhodnotil ako spotrebiteľskú, so všetkými dôsledkami s tým spojenými. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie je toho názoru, že po zosplatnení úveru žalobcovi neprináleží zmluvne dohodnutý úrok vo výške 29,90 %, ktorý žalobca požaduje.

18. V odvolaní odvolateľ poukazuje na názor vyslovený v iných rozhodnutiach, aj v rozhodnutí Krajského súdu Prešov, a to sp. zn. 11Co/22/2018, k čomu odvolací súd uvádza, že v prejednávanej veci nie je viazaný názorom vysloveným v inej právnej veci.

19. Rovnako sa odvolací súd stotožňuje s názorom, že otázka platenia úrokov dojednaných ako cena a odplata za poskytnutie financií v spotrebiteľskom vzťahu v období po splatnosti úverovej istiny, je zásadnou právnou otázkou. Treba tiež prisvedčiť tvrdeniam žalobcu, že aplikačná prax sa v tejto otázke rozchádza. Zástancovia názorovej línie podporujúci platenie zmluvných úrokov popri úrokoch z omeškania prevažne vychádzajú z dispozitívnej normy, ktorá neobmedzuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou, tak dohodnuté úroky sú odmenou za užívanie si peňazí, a preto ich treba platiť až do ich vrátenia (napr. rozsudok NS ČR z 27.06.2007 sp. zn. 33Odo 657/2005 <<http://merit.slv.cz/33Odo657/2005>>).

20. Je nutné však zdôrazniť, že ani Občiansky zákonník, ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníka príslušenstvo (úrok z omeškania) pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky, tým však nie je dotknuté prípadné právo účastníkov dohodnúť sa, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny. (viď rozhodnutie NS ČR sp. zn. 31 Cdo/2036/2009). No v prípade

spotrebiteľského vzťahu však by bolo nevyhnutným takúto prípadnú dohodu vyhodnotiť ako neplatnú. Ani z dôvodu uvedeného by nebolo možné priznať úroky z omeškania tak, ako to žiada žalobca.

21. Otázku, či je možné od dlžníka požadovať úroky z omeškania pri omeškaní s platbou príslušenstva pohľadávky riešil Nejvyšší soud ČR aj v uznesení sp.zn. 29 Odo 689/2006 <<http://www.nsoud.cz/rozhod.php?action=read&id=31826&searchstr=>>, kde uviedol, že „Smluvní ujednání o placení úroků z prodlení ze smluvených úroků je ve smyslu § 39 obč. zák. neplatné pro rozpor se zákonem.“

22. Aj keď žalobca poukazuje na to, že súčasťou zmluvných podmienok je aj povinnosť žalovaného platiť dohodnuté úroky predstavujúce cenu služby aj po splatnosti istiny príp. jej časti, s uvedeným tvrdením nie je možné bezvýhradne súhlasiť. Odvolací súd je toho názoru, že aj prípadná takáto klauzula je neprijateľná. Podľa uvedenej podmienky by mal spotrebiteľ platiť úroky aj po skončení obdobia, na ktoré bol úver dojednaný, čo je v rozpore s chápaním výkladu podmienok v neprospech spotrebiteľa.

23. Je nutné konštatovať, že úver je odplátnym právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon pritom umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv, poskytnúť úver a žiadať za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Pritom zo zákonom stanovených dôvodov (napr. aj pre nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet pritom zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania a takým ustanovením nie je ani ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Občiansky zákonník pre porovnanie v ustanoveniach o pôžičke rovnako takéto pravidlo neuvádza (§§ 657,658). V prípade, ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Do úvahy prichádzajú prípadne aj iné nároky z porušenia práva vyvolaného dlžníkom (náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia). Dôležité je však, že ich povahou ide nie o plnenia tvoriace cenu/odplatu za úver, ale o nároky z porušenia práva.

24. Keďže v spotrebiteľských veciach evidentne prípadná dohoda o platení dohodnutých úrokov aj po zosplatení má za následok nárast dlhu, zákonite je tu povinnosť vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody (úrokov popri úrokoch z omeškania a ďalších sankciách). Je nevyhnutné zdôrazniť, že prípadný takýto odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania či iných sankciách, je v neprospech spotrebiteľa, teda aj žalovaného. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvené v § 3a nar. vlády 87/1995 <<https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/87/>> Z.z. „Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.“

25. Od každého veriteľa, konajúceho s odbornou starostlivosťou, sa očakáva, že cenu za úverovú službu zjednáva na úverové obdobie na dobu trvania úverovej služby do splatnosti pohľadávky. Práve úroky za úver do splatnosti úveru vyjadrujú cenu úveru a sú teda pojmovo jednoznačne odlišiteľné od sankcií za omeškanie s plnením dlhu spotrebiteľa. Pre prípad omeškania nie inštitút ceny úveru, ale rôzne sankčné mechanizmy za neplnenie povinnosti riešia nároky spojené s omeškaním.

26. Je nepochybným, že nároky na odplátné úroky by žalobcovi patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola spôsobená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa.

27. Z uvedeného je možné jednoznačne vyvodiť, že zmena záväzku prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnému zosplatneniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním veriteľa, a teda, bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranne adresovaným právnym úkonom.

28. Odvolací súd tiež uvádza, že predčasné zosplatnenie úveru predstavuje jednostranný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu v splátkach, ale naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok tak predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Iný stav však nastáva pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdiely spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa za obdobie po zosplatnení.

29. Ak teda spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

30. Súd stav tvrdený žalobcom v žiadnom prípade nemôže akceptovať, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by súd takúto zmenu akceptoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na priznanie odplatných úrokov aj po zosplatnení.

31. Je preto treba uviesť, že ak napriek tomu, ak by existovala zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> robí absolútne neplatnou.

32. V prejednávanej právnej veci právny predchodca žalobcu pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 18.06.2015, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany právneho predchodcu žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie preto dospeli k záveru, že žalobcovi mohol vzniknúť nárok na dohodnuté úroky z úveru iba do dňa 18.06.2015.

33. V danej súvislosti je potrebné poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.09.2012, v ktorom sa uvádza: „Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z dohodnutého úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo „zmluvný úrok vo výške 15,8 % ročne od 26.08.2009 do zaplatenia“ patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu, a tiež výšku sumy (a štruktúru

žalovanej čiastky) prislúchajúcej, resp. priznanej sťažovateľke, rozšíril vecnú argumentáciu na podporu správnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, opätovne poukazujúc na štandardnú judikatúru v tejto oblasti. Súčasne sa tým vyrovnal aj s námietkami sťažovateľky, ktoré sú z veľkej časti totožné s tými, ktoré uplatnila aj na ústavnom súde. Tento výklad považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľný.“

34. Je treba upriamiť pozornosť aj na to, že základným princípom spotrebiteľských zmlúv je zásada, podľa ktorej nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky (§ 53 ods.5 OZ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>). Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. Zásadný posun v prejednávanej otázke predstavuje v spotrebiteľských právnych veciach judikatúra Súdneho dvora Európskej únie.

35. Súdny dvor výkladom smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovil zásadné pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú, ak sa odkláňa od dispozitívnych noriem zákona v neprospech spotrebiteľa (napr.C-415/11, AZIZ) cit. „Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 <<http://merit.slv.cz/1smernice93/13>> sa má vykladať v tom zmysle, že ... pojem „značná nerovnováha“ ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. ... - na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery [dobrej viery - neoficiálny preklad]“, treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní“.

36. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 <<http://merit.slv.cz/III.US209/04>>). Odvolací súd so zreteľom na vyššie uvedené má za to, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám daných v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Z rovnakých dôvodov nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami žalobcu, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

37. Preto odvolací súd vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

38. Správne rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania potvrdil.

39. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, preto nemôže mať nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Úspešnému žalovanému žiadne trovy odvolacom konaní nevznikli, ani zo spisu nevyplývajú, preto mu ich odvolací súd nepriznal a vyslovil, že žiadnej zo strán náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e** je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).